

'Cɾiɛn -mʊ', Pɔlv gba la KOLOSIKUƐ yɪ

¹ 'Mɔ Pɔlv, Nyɪsʊa -ha, 'kɪ ɔbu -he -Yusu 'Klɪsʊ a -mɔnanyɔ*, 'mɔ -yɪ 'cɾiɛn -bʊ 'cɾɪ, 'n kɔ -aan 'diayɪ Timote 'hʊɛn-.

² 'A mʊ -mʊ', -v mɔ Nyɪsʊa a dako, 'kɪ 'lɪ Kolɔsɪdɪɔ 'kwli, 'a mʊ -a yɪ -mɔ 'cɾɪ -nɪ. A kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a mʊ 'diayɪnʊ ɔnɪɔ, -tɛ a kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a pa 'v, -a kɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn- ɔa -mʊɛ, 'tɪ- ɔa 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a 'hru wɔn. -Aan 'Bai Nyɪsʊa bʊ nu 'a mʊ ɔhaandɛ -mɔ, ɛ kɔ, bʊ -nyɪ 'a mʊ kɪbʊwɛɛnɛ.

Pɔlv yɪ -nyɪ Nyɪsʊa 'wio

³ 'A -nɛ ti, 'bʊ mɔ, ɔba yɪ Nyɪsʊa nɪ dɛ, -ɛ mɔ -Yusu 'Klɪsʊ a 'Bai, -a yɪ -nyɪɔe 'wio, 'kɪ 'v 'aan -ta'.

⁴ -A yɪ -nyɪɔe 'wio, -ɛ nuɔo, -a 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, a kuo -Yusu 'Klɪsʊ ɔwɔlv yɪ diakɪ, kɔ, a nʊɛ Nyɪsʊa a dako a pɛpɛ nɪ.

⁵ A niɔe nɪ, -ɛ nuɔo, 'kɔ yrayrv -mʊ', Nyɪsʊa di 'a mʊ -nyɪ, a yɪɔe nɪ, 'a yɪɔi -ple, -ɛ mɔ, a diɔe 'nɪ kɔ. Ti -mʊ', -ɛ kɔ 'yɪ v pɪ la 'a mʊ Nyɪsʊa a ɔhaantɪɛ, -ɛ mɔ Nyɪsʊa a ɔhaan-tɪ, 'kɪ a 'wɪn la 'v 'kɔ yrayrv a 'mʊ 'a -tɪ.

⁶ -Yusu a ɔhaantɪɛ a 'mʊ, ɛ 'hɛɛn 'kɔ a pɛpɛ -bʊ kɪ bʊ, 'ɛ niɔe, nyibli a 'kɔ 'ɛ yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, -tɪ' nyibli -mʊ', -v kuo ɔhaantɪɛ a 'mʊ ɔwɔlv yɪ, 'v yɪ klɛ -bii -nɪ. ɔHaantɪɛ a 'mʊ, ɛ niɔe nɪ, 'a

ni ꝑhaande -we, kꝛe la 'lɪ -nyrɔwɔ -mʊ' 'yie bʊ, -ɛ kɔ 'yri ʊ pʊ la 'a mʊ ꝑhaantitie a 'mʊ, 'a yruꝑo -tɛɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa ni 'a mʊ ꝑhaande -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʊke 'kwli, -bʊ di -didi, -bʊ ye -nyrɔwɔ -bʊ kɪ.

⁷ Nyiblo -bʊ, -ɛ mɔ Epafraɪ, ɛ nɔ- tɔɔ nɛ 'a mʊ ꝑhaantitie a 'mʊ. Epafraɪ a 'mʊ, ɛ mɔ -aan ꝑwɔ a nɪnatumu ꝑnɔ. Ɛ kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a mʊ -mɔ -Yusu 'Klɪsʊ a -kʊannunyibli. Ɛ ni -Yusu 'Klɪsʊ a -kʊan nɪ -tɛɛ. Ɛ nɔ- nyra 'ʊ -aan -ta' bʊ, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ -mɔ.

⁸ Ɛ nɔ- lee nɛ -a mʊ 'aan -tɪ, -tɛ a ni, 'a nʊɛ nɛ 'aan 'bio -tonyibli, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a -Hihiu* a 'klɪ 'kwli.

⁹ Ɛ nɔ- nuꝑo, kꝛe la 'lɪ ti a 'mʊ 'yie bʊ, -tɛ -a 'wɪn la -tɪ a 'mʊ, ꝑa 'cibi 'ʊ Nyɪsʊa a dɪda, 'kɪ 'ʊ 'aan -ta'. -A dɛꝑɛ nɪ, -ɛ diꝑɛ nu, dɛ -mʊ', ɛ -hʊɛ ba nu, ɛ 'mʊ 'a mɔꝑo -tɔɔ -nɪ, kɔ, Nyɪsʊa a -Hihiu 'mʊꝑʊ nu, a 'mʊ ꝑtɔ kɔ, a 'mʊ 'a -nɛ ꝑdedede a lɛyuyruo kɔ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa a 'hru wɔn.

¹⁰ -Tɛ Kʊkɔnyɔ ni 'a -hʊhʊa, kɛ- 'aan 'yrinaabʊ di 'mʊ nɪ, kɔ, 'aan nunu-tɛblɪ a pɛpɛ 'mʊꝑʊ kɪ -kwɔɛɛ -nɪ. -Ɛ -bɪ a di nu yɪnɔ-tɛblɪ a gblegble, kɔ 'aan Nyɪsʊa a yiyie 'mʊ kle -bii -nɪ.

¹¹ -A dɛ Nyɪsʊa nɪ -we, -ɛ diꝑɛ nu, ɛ 'mʊꝑʊ nu, a 'mʊ 'klɪ kɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ 'a dɪɔnʊ a 'klɪkɪnɪnɪ -mʊ', -kɔtɪ a 'yi'bʊbʊa 'kwli, -ɛ diꝑɛ nu, 'a -nɛ ti, a 'mʊ 'ʊ yɪ bʊ 'nɛɛ -nɪ, kɔ, a 'mʊ ꝑwɔ a 'lɪla kɔ, a 'mʊ dɔdʊ nu.

¹² Ba -nyi -aan 'Baɪ Nyɪsʊa 'wio, -tɛ ɛ -nu, 'ɛ kla 'hru a 'mʊ yɪ, -ɛ diꝑɛ nu, -nyrɔwɔ ꝑdʊ, a 'mʊ 'ʊꝑʊ 'hʊɪ nɪ, a kɔ 'a dako 'hʊɛn-, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, -tɛ -mʊ', 'a -nyrɛ nɪ 'ʊ.

¹³ Ɛ nɔ- wa -a mʊ, 'ɛ -ha 'lɪ -a mʊ halɔ a 'klɪ bʊ, 'ɛ nuꝑo, ꝑa nɪ 'lɪ 'a Nʊɛyɪ a 'klɪ bʊ.

14 'A 'Yu a 'mυ, ε nō- kō -tī kuvε 'nyrε yī, 'ε □gble -a mυ, 'ε 'wōwla -aan dε 'kuku.

-Yusu 'Klīsv nī 'v 'a -nε □dedede 'lu yī

15 Nyiblo □dū 'yī -hvan Nyīsva nī 'ye. Kεε, -Yusu 'Klīsv -mυ', nyibli 'ye, ε nō- 'wī Nyīsva yī, 'ε tūε nε -a mō□ō yī, -tε Nyīsva nī 'mυ. Ε nī la 'klō, 'tī- Nyīsva 'ε nu 'a -nε □dedede. 'A 'Yu a 'mυ, ε nī 'v 'a -nε □dedede 'lu yī.

16 Nyīsva -nyī□e 'klī, 'kī bυ nu 'a -nε dε. Ε nō- Nyīsva naa 'lī, 'ε nu 'a -nε □dedede, yakō 'kwli a -tebli, kō -tūtū kī a -tebli, kō -tebli nī -tie -bυ, nyibli yī 'ye, kō 'a dε -mυ', nyibli 'yε nī 'ye, ε kō -tebli a pεpε -mυ', -ε nī 'klī kī, 'kī 'lī yakō 'kwli, Nyīsva a lēlenyū a pεpε, υ kō 'waa nyibli gbagbū 'hven-, 'kuo a pεpε. -Tebli a pεpε a 'mυ, Nyīsva naa 'lī 'a 'Yu, 'ε nu□o. Ε nu□o nī, 'kī 'v 'a 'Yu a 'mυ a -ta'.

17 Tī -mυ' -kō 'yri Nyīsva 'yε la 'klō nī nī, 'a 'Yu a 'mυ, ε nī la 'klō. Ε nō- nī□e, -tebli a pεpε 'ε nī 'klō.

18 Ε nō- mō 'Cvε a 'lu. Ε nō- nεε □nε, □wī yī -tε -tonyiblo a 'lu nī, 'ε nεε □nε. 'Cvε 'wī□ī 'a 'hūī yī. 'Kī 'lī□ī 'mυ, 'kī 'klō yrayrv □tūī 'lī -wlu. Ε nō- mō yī-henyiblo, -ε -hōn 'lī 'kōkōnyibli 'nyī, -ε 'hri 'klō, -ε di□e nu, ε 'mυ 'v 'a -nε □dedede 'lu yī nī.

19 Nyīsva pū 'lī□ī nī, 'kī -tebli a pεpε, -ε nī 'lī 'a □wlv kī, bυ nī 'lī 'a 'Yu a □wlv kī -wε.

20 Nyīsva pū 'lī□ī nī -wε, 'kī bυ naa 'lī 'a 'Yu a 'kōkōv 'kwli, ε kō -tebli a pεpε 'hven- bυ -mυε, -tūtū kī a -tebli, kō yakō 'kwli a -tebli, ε kō, nyibli 'nī 'mō□ 'kī 'a yraanyibli, kεε, bυ kō kībūweenle, υ kō Nyīsva 'hven-. 'A 'Yu a -hlv -mυ', -ε 'wle bυ, 'kī 'v tugbε 'yie, ε nō- ε naa 'lī, 'ε nu -tebli a 'mυ.

21 Ti -hi la a ti 'yri, a hlo la Nyɩsua -mɔ lɛ. A mɔ la 'a yraanyibli □niɔ, -kɔti yinyre-tɛbli a yi la 'lu -mɔ lɛ -hie, ε kɔ, 'a ni la yinyre-tɛbli -wɛ.

22 Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bu, 'a 'Yu -bu, ε -hɛ -tonyiblo, 'ɛ 'ku, 'ki 'u 'aan -ta'. 'A dɔnɔ a 'kukub a 'mu, ε nɔ- ε naa 'li, 'ɛ nu□o, a kɔ Nyɩsua 'hɛn- 'a -mɛ. Ɛ nu□o ni, -ɛ di□e nu, 'aan □wli 'mu 'u yi 'sii -ni, yinyredɛ □du 'ni □ha 'li 'a mu 'li ni, ε 'mu 'a mu Nyɩsua yi -tɔɔ -ni, nyiblo □du 'ni □ha 'ki 'a mu -ti -yɛɛ -ni de.

23 Kɛɛ, ba 'tɛ ba kuo -Yusu □wlv yi, a 'mu 'u 'a 'hru wlon 'cibi -ni, a 'ni □ha 'kabɩ klɛ bi, ε kɔ □haan-ti -mu', a 'win la ti -mu' -kɔ 'yri u pi la 'a mu -Yusu 'Kɩsu a □haantitie, ba 'tɛ ba kuo □nɛ □wlv yi. □Haantitie a 'mu, u pu□u 'klɔ -bu 'a nyibli a pɛpɛ ni. 'Mɔ Pɔlv, -kvan Nyɩsua tɛ 'mu -mɔ, ε nɔ- mɔ □bu pu nyibli □haantitie a 'mu.

-Kvan -mu', Nyɩsua -nyi Pɔlv

24 -Tɛ ti nɛ -bu, 'n yi 'ye □hɩɛn, 'ki 'u 'aan -ta', kɛɛ, □hɩɛn a 'yiye a 'mu, ε nie 'mu dɔdɔ. □Wɩ yi -tɛ -Yusu 'Kɩsu nu la, ti -hi la a ti 'yri, 'ɛ yi la □hɩɛn 'ye, kɛ- ni -do 'n ni □hɩɛn a 'yiye, 'ki 'u 'Cɔɛ a -ta', -ɛ mɔ -Yusu 'Kɩsu a 'huɩ. 'N yi 'ye □hɩɛn, -ɛ di□e nu, 'a -kvan -mu', -ɛ hie 'u, ε 'mu □ɛɛ.

25 'N -hɛ 'Cɔɛ a -kvanunyo. Nyɩsua, ε nɔ- -nyi 'mu -kvan a 'mu, -ɛ di□e nu, 'mu 'a mu -hɛɛ -ni. -Kvan a 'mu, ε nɔ- mɔ □bu lee nɛ 'a -ti nyibli a pɛpɛ.

26 Ti -hi la a ti 'yri, Nyɩsua -hli la 'a -ti nyibli a pɛpɛ 'yi ki, kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bu, ε pu□u pɛpɛ', 'ki 'u 'a nyibli -mɔ'.

27 Nyɩsɩva -hɩɛ bɩ tɔɔ ɩne 'a nyibli yɩ, -ɛ mɔ, dɛ -bɩ, ɛ -hɩɛ bɩ nu, ɛ mɔ dɛ gbagbɩ ɩnɔ, 'ɛ -hi 'ɔ 'a -ne ɩdedede 'ɔ, kɔ, ɛ 'mɩ 'klɔ -bɩ a dakɔ a pɛpɛ -hɛɛ -nɩ, 'ye ɩbɩ ɔ mɔ -Juukɩɛ*, 'ye ɩbɩ ɔ 'yɩ -Juukɩɛ 'pa-. -Huhlɩɛ a 'mɩ, -ɛ bi pɛpɛ', ɛ nɔ-mɔ, 'kɩ -Yusu 'Klɩsɩ nɩ 'lɩ -aan ɩwɩ kɩ. Dɛ a 'mɩ a -tɩ, a yiɩe nɩ, 'a yiɩɩ -ple, -ɛ mɔ, Nyɩsɩva diɩe 'nɩ nu, a 'mɩ 'lɩ 'a -tɩ a 'yi'buale 'kwɩ pa, 'a mɩ -mɩ', -ɔ 'yɩ -Juukɩɛ 'pa-.

28 -Yusu 'Klɩsɩ a 'mɩ, ɛ nɔ- kɔ -tɩ -a yɩ nyibli a pɛpɛ -lee -nɩ, ɩa yɩ ɩnɩ ti, kɔ, ɩa tɩɛ ɩnɩ -tebɩ a 'mɩ, 'kɩ 'lɩ tɔɔwin -mɩ', Nyɩsɩva -nyɩ -a mɩ 'kwɩ. -A -hɩɛɩe nɩ, 'kɩ nyibli a pɛpɛ -mɩ', -ɔ kɔ -Yusu 'hɩɛn-, -ɔ -mɩɛ, bɩ ɩɛɛ 'ɔ yɩ.

29 'A -tɩ, 'n ɩtui 'ɔ 'klɩ, 'nɩ yɩ 'ɔ yɩ bɩ 'nɛɛ -nɩ. 'Klɩ -mɩ', -Yusu 'Klɩsɩ pɩ 'lɩ 'mɩ 'lɩ, ɛ nɔ- 'n ni, -ɛ diɩe nu, 'mɩ -kɩan a 'mɩ 'lu -yɩa.

2

1 Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, 'n ni -kɩan diaki, 'kɩ 'ɔ 'a mɩ -Yusu a nyibli a -ta', -ɔ nɩ 'lɩ Kolɔsɩdɩɔ 'kwɩ, kɔ Laodisedɩɔ 'kwɩ, ɛ kɔ 'kɩ nyibli -hɩɔhɩ, -ɔ kɔ -bɩ 'ye 'mɩ nɩ 'ye a -ta'.

2 'N niɩe nɩ, -ɛ diɩe nu, 'mɩ 'a mɩ 'klɩ -nyɩ, a 'mɩ -nɩnɩɛ -nɩ, kɔ, a 'mɩ -mɩɛ. 'N -hɩɛɩe nɩ, ba yɩ Nyɩsɩva a -huhlɩɛ -mɩ', Nyɩsɩva tɔɔ ne 'a mɩ, -ɛ diɩe nu, a 'mɩɩ kɩa 'ble -tɛɛ, kɔ, Nyɩsɩva 'mɩ 'a mɩ ɩhaandɛ -mɔ nu, -huhlɩɛ a 'mɩ a -tɩ. -Huhlɩɛ a 'mɩ, Nyɩsɩva tɔɔ ne -a mɩ, ɛ nɔ- mɔ -Yusu 'Klɩsɩ.

3 -Yusu 'Klɩsɩ a 'mɩ, ɛ nɔ- di -aan -ne 'hɩɩ yɩ kla, -a 'mɩ ɩtɔ kɔ, -a 'mɩ -tebɩ -mɩ' le yɩ, -ɔ -hɩɛn 'lɩ Nyɩsɩva -mɔ.

⁴ 'N yī 'a mṵ -tī a 'mṵ 'nī -lee -nī, -ε di□e nu, nyiblo □dṵ 'nī □ha 'a mṵ -kaa -nī, 'kī 'lī lē'tuewin 'kwli.

⁵ Ba kō 'a yīyie, -ε mō, 'ye □bu 'n hlōō nē 'a mṵ -mō lē, 'kī 'na □wlv pē 'lī 'a mṵ -mō bṵ. 'N nī dōdṵ, -kōtī a gbē Nyīsva a -tī 'lū -mō -tēē, ε kō, 'a -nyī 'aan □wli a pēpē -Yusu 'Klīsv, 'a 'ble 'a -tī kva -tēē.

Ba □tu 'aan dīōnv 'yie, nyibli 'nī □ha 'a mṵ -kaa -nī

⁶ A wēen la□a kī, 'kī -Yusu 'Klīsv bṵ mō la 'aan Kṵkōnyō. 'A -tī, ε kō 'a mṵ 'hṵen-, ba -mṵē, ε kō, -tē ε nī 'a -hṵhṵa, kē- 'aan nunuklō bṵ nī 'mṵ.

⁷ Ba kṵē 'lī -Yusu 'Klīsv bṵ, □wī yī -tē tugbē nī, 'ε yī -tṵtṵ a 'nie -jri, ε kō, ba kuku tī' blē, 'kī 'b -Yusu 'Klīsv a 'hru wlōn, -ε 'wī yī, -tē ṵ nu□o 'aan tōlē. Ba -nyī Nyīsva 'wio 'a -nē tī.

⁸ Ba □tu 'aan dīōnv 'yie, -ε di□e nu, nyiblo □dṵ 'nī □ha 'a mṵ -kaa -nī, 'kī 'lī hṵtōowin 'kwli, -ε 'ye nī da □dedede. □Tōdṵ a 'mṵ, ε 'nī -hōn□ō 'lī -Yusu 'Klīsv -mō, kēē, 'kī ε -hṵen 'lī -tonyibli kō 'kuo -hṵn* 'hṵen- -mō.

⁹ A 'nī 'pṵṵ 'lī □nṵ nṵa yī bṵ, -ε nu□o, Nyīsva a ṅmlī a pēpē, ε nō- nī 'lī -Yusu 'Klīsv a □wlv kī. -Tē Nyīsva nī 'mṵ, kē- -Yusu 'Klīsv nī 'mṵ -wē.

¹⁰ -Tē ε kō 'a mṵ 'hṵen-, a -mṵē, 'a -tī, 'kī 'a ṅmlī nī 'lī 'aan □wli kī -wē. -Yusu 'Klīsv nī 'b 'kuo a pēpē kō 'waa nyibli gbagbī 'lū yī.

¹¹ -Tē ε kō 'a mṵ 'hṵen-, a -mṵē, ε nu□o nī, Nyīsva 'ε □tu 'a mṵ yruulē, -ε tṵē □nē nyibli yī, -ε mō, 'a mṵ -mō 'a nyibli. Tī -hī la a tī 'yri, ε lee la -Juukṵē nī, bṵ 'bē la yre, -ε mō la Nyīsva a dakō a yruulē. Kēē, 'a mṵ -mō -bī, yruulē -mṵ', ε □tui 'a

mu, ε 'nu -hon□o 'li -tonyibli -mō, keε, 'ki ε -hwen 'li -Yusu 'Klisu -mō. Ε □hen 'nyre, □wlv 'ka -mu', a kō la, ε -ha 'a mō□o -ji'.

¹² Ti -mu' -kō 'yri v pu la 'a mu 'nie 'lu, ε 'wv -te bu 'ye ni -ha wen 'v 'a mu 'v, a kō -Yusu 'Klisu 'hwen-, kō, ε 'wv -te ba 'ye ni -hon wen 'li 'kukonyibli 'nyi -we, 'ti- ba 'ye ni 'hri wen 'klo, -ε nu□o, a kuo □ne □wlv yi, -ε mō, Nyisva -mu', -ε -ha 'li -Yusu 'Klisu 'kukonyibli 'nyi, -ε -ha□a 'klo, ε kō 'kl, 'ki bu -ha 'li 'a mu 'kukonyibli 'nyi ni -we, bu -ha 'a mu 'klo ni.

¹³ Ti -hi la a ti 'yri, ε 'wv la -te ba 'ye ni 'kv wen, 'ki 'v Nyisva ye', 'aan de 'kuku a -ti, kō, a 'yi la Nyisva a nyibli 'pa-. Keε, -te ti ne -bu, Nyisva -ha 'li 'a mu 'kukonyibli 'nyi ni, a kō -Yusu 'Klisu 'hwen-, 'ε -ha 'a mu 'klo, 'ε 'wvwa 'aan de 'kuku a pepe.

¹⁴ Ti -hi la a ti 'yri, Nyisva a -bati mi la -a mu klo mō, □a bleε yi -ba 'kv la, -te -a ni la de 'kuku a -ti, 'ti- Nyisva 'ε -ha 'v -a mu de 'kuku a 'mu 'lu. Gba -mu', -a di wen 'pee -ni, ε nō- ε 'pee -ni. Ε 'wv yi, 'crien -mu', -ε yi -a mu -ti -yee -ni, -ε hle□ε, -ε mō, -a di 'pee wen gba, Nyisva wen 'ni, 'crien a 'mu, ε 'yi 'ki -kvan -kō de, 'ε kō□ 'v□v -Yusu 'Klisu 'lu yi, 'ki 'v tugbe 'yie.

¹⁵ -Te -Yusu 'Klisu 'kvu la 'v tugbe 'yie, ε -we 'li 'kuo -hwin a pepe a 'kl ni, v kō 'waa nyibli gbagbi 'hwen-, 'ε -ha 'v □nv 'hru wlon, 'ε klo □nv, 'ε tō□ □nv nyibli a pepe yre, 'ε nuu □nv -tv, 'ti- 'ε tō□ □ne nyibli, -ε mō, ε ni 'kl ki, 'ε -hi 'v □nv 'v.

-Yusu 'Klisu □gble 'a mu ni

16 -Tε ε ni 'mu le, 'a -ti, nyiblo □du 'ni -nyi□e 'li 'a mu tete, 'ki 'u diide ko 'nunade a -ta'. E ko, nyiblo □du 'ni 'die 'li 'aan 'nyre, -te a 'ye ni 'ye le'mimle a gblegble -mu', -u mo □hōnpu yrayru ko -wuwle-nyrōwō*, ε ko le'mle-nyrōwi -bi -mu' 'hūen-.

17 -Tēbli a 'mu, ε nu- tūe □ne nyibli, -ε mo, □haande di la 'li 'ni di. Kεε, ε 'ye la □haande a 'mu ni puε. Kεε, □haande a 'mu, ε nō- mo -Yusu 'Klisu.

18 A 'ni 'wēen 'li, 'ki nyiblo □du bu yeε 'a mu -ti. Nyiblidu -bu, -u ko -ti 'n hle, u hle□e ni, -ε mo, a ko ba □tu 'aan dōnu □hūen, ko, ba da Nyisua a lēnyu, -tēbli -mu', u pu le, u 'yee 'li le'yiye 'kwli, ε nō- ko -pli u pu 'a -ne ti. Nyiblidu a 'mu, u 'yeε 'li 'waa dōnu ni diaki. Kεε, u 'yi □dedede -yi. 'Waa 'lu a le-hihie 'wi□i 'klo -bu ki a nyibli a 'lu a le-hihie yi.

19 -Yusu -bu, -ε kōō ne 'a -ne □dedede win ki, ε ko □nu 'hūen-, u 'yi -mūε. -Yusu 'Klisu a 'mu, ε nō- mo 'Cūε a 'lu. 'Cūε, ε 'wi□i 'a 'hūi yi. Nyibli -mu', u ko□o 'hūen-, -u -mūε, u nu- ε yi 'kli -nyi, 'ε ni□e, 'a nyibli 'u kūε □wltu ni -do, 'u mii ye', 'ki 'u 'a 'hru wlōn, □wi yi -te Nyisua ni 'a -hūhūa. E ni□e ni, 'a nyibli 'u yi 'u -tite ni -do ni, -ε di□e nu, ε ko □nu 'hūen-, u 'mu -mūε, □wi yi -te -tonyiblo a 'hūi a -tēbli nu 'li 'yibletūtūε, 'u -mūε.

20 A yi□e ni, -ε mo, 'aan pēpe, a ko -Yusu 'Klisu 'hūen-, ε 'wi yi, a 'kū ni. 'A -ti, 'kuo 'yi 'ki 'a mu 'kli ki -kōō -ni. -Tε ε ni 'mu le, dε- nu 'ki□i, 'a ne, □wi yi nyibli -bu, -u 'ye -Yusu 'Klisu ni yi. Dε- ko -ti 'a □tui 'u tete a gblegble -mu', -u pu le:

21 «□Ni 'blee 'li dε -mu' kua, □ni 'tεε 'li dε -mu'

wlɔn, kɔ, ɲnɪ 'hrɛɛn 'lɪ dɛ -mʊ' lɛ.»

²² Tetedu a 'mʊ, nyibli, ʊ nu- -hieɲe 'lu -mɔ lɛ. Didi-tɛblɪ a pɛpɛ nɪ 'ʊ nɪ, 'kɪ nyibli 'mʊɲʊ di.

²³ Ti -hi la a ti 'yri, -tonyibli a 'lu a lɛ-hihie yɪ laɲa nɪ 'ye, -ɛ mɔ, tetedu a 'mʊ, ʊ yɪ -nyi la nyibli ɲtɔ, -ɛ nuɲɔ, ʊ wɛn 'nɪ, -a kɔ -ba kʊɛ nunu-tɛblɪ -bɪ ɲwien lɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a dɪda 'kwli, ɛ kɔ, -a kɔ -ba ɲtu -aan dɪɔnuɲ ɲhɪuɛn. Kɛɛ, 'waa tetedu a 'mʊ, ʊ 'nɪ -hɛɛɲɛ nyiblo, 'kɪ bu kɔɔ a 'lu a lɛ-hihie -hʊan win kɪ.

3

-Yusu 'Klɪsʊ -nyi 'a mʊ ŋmlɪ yrayrɪ

¹ A yɪɲe nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa -ha 'lɪ 'a mʊ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ, 'ɛ -ha 'a mʊ 'klɔ, a kɔ -Yusu 'Klɪsʊ 'hʊɛn-. 'A -tɪ ɔ, -tɛblɪ -mʊ', -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, ɛ nɔ- ba ɲmʊɔ lɛ, -tɛ -mʊ', -Yusu 'Klɪsʊ nɪ 'lɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a diidekɪbɪa kɪ.

² -Tɛblɪ -mʊ', -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, ɛ nɔ- kɔ -tɪ ba -hie 'lu -mɔ lɛ 'a -nɛ ti. A 'nɪ 'hie 'lɪ 'klɔ -bʊ kɪ a -tɛblɪ 'lu -mɔ lɛ.

³ A yɪɲe nɪ, -ɛ mɔ, 'aan 'klɔ 'ka -wɛ la 'lɪ nɪ. A 'wɪ la -tɛ ba 'ye nɪ 'kʊ wɛn, 'tɪ- -tɛ Nyɪsʊa bu -ha wɛn 'lɪ 'a mʊ 'kʊkʊɲ wlɔn. 'Kɪ 'lɪ -Yusu 'Klɪsʊ -jɪ', 'kɪ ɛ pʊ 'lɪ 'aan 'klɔ yrayrʊ 'lɪ, 'ɛ ɲtuiɲe 'yie.

⁴ 'Aan -hʊnhlʊn, ɛ nɔ- mɔ -Yusu 'Klɪsʊ. -Nyɔwɔ -kɔ 'kwli, ɛ di -hʊan 'ʊ -dii -nɪ de, a kɔɲɔ 'hʊɛn-, 'a mʊ di 'lɪ 'a -tɪ a 'yɪ'bʊbʊa 'kwli pa.

⁵ 'A -tɪ, ba -ha 'lɪ 'aan dabʊɪ 'klɔ a nunu-tɛblɪ -hʊn 'nyɪ. Ba hie 'ʊ -wlawlɪ kɔ 'lawlu 'hʊɛn- bʊ. A 'nɪ 'wɛɛn 'kɪ de, 'kɪ 'aan 'yrinaabʊɪ bu nyre yɪ. 'Aan ɲwɪ a -hʊhʊa-tɛblɪ -hʊn 'nɪ 'kɔɔ 'lɪ 'a mʊ win kɪ de. A 'nɪ 'mʊɔ 'kɪ yɪnyre-tɛblɪ lɛ. -Tɛblɪ

-mu', a 'yɪ -kɔ, 'a 'nɪ 'tuo 'lɪ 'a ca, -ɛ nu□o, 'bʊ mɔ, 'ba □tu 'a ca, ɛ □hɛn 'nyɛ, -ɛ mɔ, a 'wɪ□ɪ nyibli -mu', -v kwɛ -ci yɪ.

⁶ Yɪnyre-tɛblɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ Nyɪsua 'ɛ pɪ nyibli -mu', -v 'yɛ nɪ □tuu 'b□v yɾv ɛ.

⁷ Ti -hi la a ti 'yri, yɪnyre-tɛblɪ a 'mʊ, nɔ- 'aan 'mumu, a ni la -wɛ, 'ɛ kɔɔ la 'a mʊ win ki.

⁸ Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bʊ, ba -ha -tɛblɪ a pɛpɛ a 'mʊ mɛ ɛ. A 'nɪ 'pʊv 'kɪ yɾv de, 'aan □wɪ bʊ 'kee 'lɪlɛ'yɪya, 'kɪ ba nu dɛ -hʊan, a 'nɪ 'nuo 'lɪ nyibli 'crɛnmlɪ 'yɪ □hlɔn ɛ, a 'nɪ 'haa lɪ nyibli 'yri ɛ, a 'nɪ 'hlaa 'kɪ -tɪ -hʊɪn ɛ de,

⁹ a 'nɪ 'pʊpʊv 'lɪ hɪ klɛ, -ɛ nu□o, a hie 'v 'aan nunuklɔ 'ka bʊ, ɛ kɔ -tɛblɪ -hʊɪn -mu', a ni la ɛ.

¹⁰ A wɛɛn kɛ 'klɔ yɾayɾv kɪ. Nyɪsua, nɔ- -nyɪ 'a mʊ 'klɔ yɾayɾv a 'mʊ, 'ɛ pɪ□ɪ yɾayɾv' ɛ, -ɛ dɪ□ɛ nu, ɛ 'mʊ Nyɪsua a 'klɔ yɪ 'wɪ, a 'mʊ Nyɪsua yɪ -tɛɛ, Nyɪsua a yiyie a 'mʊ, ɛ 'mʊ klɛ -bii -nɪ 'kɪ 'v 'a mʊ -mɔ.

¹¹ Dɛ a 'mʊ 'a -tɪ, -Yusu a nyibli a pɛpɛ, v mɔ dɛ nɪ -do. -Juukvɛ kɔ 'a -nɛ dakɔ □dʊ a nyibli 'hʊɛn-gbati, 'yilɛ'jɪjra □dʊ 'yɪ 'v -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'. Nyibli 'bʊ nɪ 'v, ɛ 'bɛ yɪ, ɛ 'yɪ yɪ 'bɛ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye', 'yilɛ'jɪjra 'yɪ 'v -nɪ. Nyibli yɪ 'crɪɛn, ɛ 'yɪ 'crɪɛn -yɪ, -mɔ □koyu, □yɪ □koyu 'pa-, 'kɪ 'v Nyɪsua ye', 'yilɛ'jɪjra □dʊ 'yɪ 'v -nɪ, -ɛ nu□o, -Yusu 'Kɪsv nɪ -do, ɛ nɔ- nɪ 'v nyibli a pɛpɛ 'lu yɪ, ɛ kɔ, 'ɛ nɪ 'lɪ 'a nyibli a pɛpɛ a □wɪ kɪ.

-Yusu 'Kɪsv nu□o nɪ, 'a bi yɾayɾv'

¹² Bʊ bi 'lɪ 'a mʊ 'kwɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsua -ha 'lɪ 'a mʊ nɪ, 'kɪ ba -hɛ 'a nyibli. ɛ nʊɛ nɛ 'a mʊ nɪ. -Tɛ ɛ nɪ 'mʊ ɛ, 'a -tɪ, -tɛblɪ a kɔ ba nu, ɛ nɔ- mɔ: Ba kɔ nyibli a nyai, 'aan □wɪ bʊ 'yɔpɔ -nɪ, ba □tɔ

'lɪ 'aan dɪɔnɔ 'lɪ, nyibli -bɪ a -tɪ, ɛ nɔ- ba -hie 'lu -mɔ lɛ, ɛ kɔ ba kɔ ɔwɔ a 'lɪla -wɛ.

¹³ 'Aan 'bio, 'ye ɔbɪ bɔ nu 'a mɔ dɛ -hɔan -mɔ, a 'nɪ 'pɔɔ 'lɪ ɔnɔ yɔ lɛ, kɛɛ, ba -hru dɛ -hɔan a 'mɔ 'a -tɪ -mɔ. -Tɛ -aan Kɔkɔnyɔ -nu, 'ɛ -hru -aan dɛ 'kuku a -tɪ -mɔ, kɛ- ba nu, ba -hru nyibli a dɛ 'kuku, ɔ nu 'mɔ -mɔ a -tɪ -mɔ -wɛ.

¹⁴ Dɛ -mɔ dɛ gbagbɔ, ɛ nɔ- mɔ ba -nɔnɔɛ -nɪ, -kɔtɪ 'ba yɪɔ lɛ nɪ nɪ, a di kɔ ɔwɔtɪ nu -do.

¹⁵ Ba -hɔn 'ɔɔ -mɔ', 'kɪ kɪbɔwɛɛnɛ -mɔ', -Yusu 'Kɪsɔ yɪ 'a mɔ -nyɪ, bɔ kɔɔ nɛ 'aan ɔwɪ win kɪ, -ɛ nuɔ, Nyɪsɔ da 'a mɔ nɪ, 'kɪ ba -mɔɛ, kɔ, 'kɪ ba kɔ kɪbɔwɛɛnɛ. Ba -nyɪɛ 'wio 'a -nɛ ti.

¹⁶ Ba -hie -Yusu a win a -tɪ 'lu -mɔ lɛ 'a -nɛ ti. Ba tutɔɔ -nɪ. Ba pɔpɔ ɔtɔ' lɛ. Ba nu -wɪladɔ a gblegble, ba blee Nyɪsɔ -mɔ. Ba nu -wɪladɔ -mɔ', Nyɪsɔ a -Hɪhiu* tɔɛ nɛ 'a mɔ. Ba nu dɔdɔ, ba -nyɪɛ 'wio.

¹⁷ 'A -nɛ dɛ, a di nu, ba nu 'lɪɔ -Yusu 'Kɪsɔ a 'nyɛ 'kwɪ, kɔ 'a -nɛ -tɪ a di hɪla, ba hɪlaɔ, 'kɪ 'lɪ -Yusu 'Kɪsɔ a 'nyɛ 'kwɪ. Ba -nyɪ -aan 'Ba Nyɪsɔ 'wio -wɛ, 'kɪ 'lɪ -Yusu 'Kɪsɔ a 'nyɛ 'kwɪ.

-Tɛ -Yusu a nyibli a nɪnabɔ kɔ bɔ nɪ 'mɔ, 'kɪ 'ɔ nyibli -bɪ yɛ'

¹⁸ 'A mɔ nɔgbɪ, ba ɔtuu 'ɔ 'aan nyɪbɛɔ 'ɔ, -ɛ nuɔ, ɛ nɔ- mɔ yɪnɔdɛ, 'kɪ 'ɔ -aan Kɔkɔnyɔ yɛ'.

¹⁹ 'A mɔ nyɪbɛɔ -mɔ -bɪ, ba nɔɛ nɛ 'aan nɔgbɪ, a 'nɪ 'pɔɔ 'lɪ ɔnɔ yɔ lɛ.

²⁰ 'A mɔ 'yonɔ -mɔ -bɪ, ba ɔtuu 'ɔ 'aan 'baɪnɔ kɔ 'aan 'diɪnɔ 'ɔ, 'kɪ 'ɔ 'a -nɛ ɔdedede a -ta', -kɔtɪ ɛ nɔ- kwɛɛ Kɔkɔnyɔ kɪ.

²¹ 'A mu 'yonu a 'banu -mo -bi, a 'nu 'puu 'li 'aan 'yonu yru' le, -e di□e nu, 'waa □wli 'ni □ha □hlon bi.

²² 'A mu -kuannunyibli, ba □tuu 'u 'aan nyibli gbagbi 'u, 'ku 'u 'a -ne □dedede a -ta'. A 'nu 'puu 'li le, bu nu 'u 'a mu ye', 'ti- a 'mu 'u □nu 'u □tuu -ni, -e di□e nu, u 'mu 'a mu 'nyre le pu. Kee, 'ba yi -kuan ni ni, ba -ha 'li□i □wlu ku, ba nu□o, -e nu□o, -aan Kukonyo, e no- a □tui 'u.

²³ 'A -ne -kuande, u di 'a mu -nyi, ba -ha 'li□i □wlu ku, ba nu□o, -e nu□o, -aan Kukonyo a -kuan a ni. E 'yi -tonyibli ni -do a -kuan 'pa-, a 'ni -nu□o li□i.

²⁴ Ba ko 'a yiyie, -e mo, Kukonyo, e no- di 'a mu 'wio -nyi. 'Klo yrayru -mu', e -we -mo, 'ku 'u 'a nyibli -mo', e di 'a mo□o 'ni -nyi, 'ku 'li yako 'kwli. 'Aan Nyiblo gbagbu -mu', -e ko -kuan a ni, e no- mo -Yusu 'Klisu.

²⁵ Nyibli -mu', -u ni -tebli -hulu, u nu- -mo -bi, Nyisva a -bati di □nu 'ni klo, -tebli -hulu a 'mu, u ni a -ti. E no- -mo -bi, e 'ni 'jra□a li nyibli 'yi le.

4

¹ 'A mu nyibli gbagbi -mo -bi, 'aan □wli bu no yi, 'ku 'u 'aan -kuannunyibli -mo'. -Tebli -mu', -e 'sii 'u yi, e no- ba nu □nu -mo. Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, 'aan 'mumu, a ko Nyiblo gbagbu -we, 'ku 'li yako 'kwli, 'e ni 'u 'a mu 'lu yi.

Ba 'cibi 'u Nyisva a dida, e ko, ba ko □to

² Ba 'cibi 'u Nyisva a dida. 'Aan 'ku 'ni 'wee 'li, 'ku ba da□a. Ba -nyi□e 'wio.

³ Ba da Nyisva -we, 'ku 'u -aan -ta', -e di□e nu, e 'mu 'hru yi kla, -a 'mu 'a □haantitie nyibli pu,

ε κῶ, -Yusu 'Klɪsɔ a -tɪ -bɔ, -ε -hli nyibli 'yi kɪ, -a 'mɔ ɲɔɲɔ kle -hɪhɪa -nɪ. 'Bɪ a yiɲe nɪ, -ε mɔ, -tɛ 'n nɛ -Yusu a -tɪ -mɔ lɛ, ε nɔ- kɔ -tɪ, 'ɔ pɔ 'mɔ ɲɪ'.

⁴ Ba da Nyɪsɔa, -ε diɲe nu, 'mɔ nyibli -Yusu a -tɪ kle -hɪhɪa -nɪ -tɛɛ, ɲwɪ yɪ -tɛ Nyɪsɔa ni 'a -hɔhɔa.

⁵ Ba ɲtu 'aan 'yrinaabɔɪ 'yie, -ε diɲe nu, ε 'mɔ 'ɔ yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'lɪ nyibli -mɔ', -ɔ 'yɪ -Yusu a nyibli 'pa- 'nyɪ. A 'nɪ 'waan 'lɪ ti, 'kɪ ba lee ɲɔɲɔ -Yusu a -tɪ, ε κῶ, ba -hɛɛ ɲɔɲɔ.

⁶ 'Aan pɔpɔwin bɔ nɔ yɪ. Bɔ kwɛɛ nyibli kɪ. 'A -nɛ nyiblo 'bɔ yɪ 'a mɔ nɪ 'beti -nɪ, ba yi -tɛ a di 'a kle-hɪhɪaɛ nu.

'Betile

⁷ -Aan ɲwɔɔ a nyiblo, -ε mɔ Tɪsɪkɪ, ε nɪ -Yusu 'Klɪsɔ a -kɔan, 'kɪ 'lɪ 'a ɲwɔɔ a pɛpɛ kɪ. Ε κῶ 'mɔ 'hɔɛn-, -a mɔ nɪ -aan Kɔkɔnyɔ a -kɔan. Ε nɔ- di 'a mɔ -lee -nɪ, -tɛ 'n nu 'nɛ-nɪnɪ.

⁸ Ε nɔ- nuɲɔ, 'nɪ yɪ 'lɪɲɪ 'a mɔ -mɔ tɛ, -ε diɲe nu, ε 'mɔ 'a mɔ -lee -nɪ, -tɛ -a nu 'nɛ-nɪnɪ, ε κῶ, ε 'mɔ 'a mɔ 'kɪ -nyɪ -wɛ.

⁹ Ε κῶ -aan ɲwɔɔ a nyiblo Onesimɔ 'hɔɛn-, ɔ nɪ 'hɔɛn a 'mɔ, ɔ nɔ- 'n yɪ 'lɪ 'a mɔ -mɔ tɛ. Onesimɔ a 'mɔ, ε mɔ 'aan 'blikɔɛyɪ ɲnɔ. Ε kɔo -Yusu 'Klɪsɔ ɲwɔɔ yɪ -tɛɛ. ɔ nɪ 'hɔɛn a 'mɔ, ɔ nɔ- di 'a mɔ -lee -nɪ, -tɛblɪ nɪ -tie -bɔ, -ε mɪi 'nɛ- 'lu -mɔ.

¹⁰ Nyiblo -bɔ, -ε mɔ Alitakɪ, -ε κῶ 'mɔ 'hɔɛn-, -a nɪ 'nɛ- ɲɪ', ε 'beti 'a mɔ. Makɪ, -ε mɔ Banabasɪ a 'ɔɪayɪ -bɪ, ε 'beti 'a mɔ. 'Bɔ mɔ, 'bɔ nyre 'lɪ 'a mɔ -mɔ, ba 'bleɲe kɔa -tɛɛ. 'N lee la 'a mɔ 'a -tɪ nɪ.

¹¹ Jesu, -ε κῶ 'nyre -bɪ -mɔ Jutusɪ, ε 'beti 'a mɔ -wɛ. Nyibli nɪ ta a 'mɔ, ɔ nɔ- mɔ -Juukɔɛ nɪ -do, -ɔ κῶ 'mɔ 'hɔɛn- -nɪ -kɔan, -ε diɲe nu, nyibli

'mu□v yi, -ε mō, Nyɩsua, nō- kōō nyibli a pɛpɛ win ki. Ū yi 'mu 'ni -hɛɛ -ni diaki.

¹² Nyiblo -bu, -ε mō Epafrasɩ, -ε mō 'aan 'blikueyu -bi, ε 'beti 'a mu. Ε ni -Yusu 'Klɩsu a -kvan. 'A -nɛ ti, ε □tui 'v 'klɩ, 'ε dɛ Nyɩsua, 'ki 'v 'aan -ta', -ε di□e nu, a 'mu 'klɩ kō, ε kō, a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'v Nyɩsua a 'hru wlon, kō, dɛ -mu', Nyɩsua -hɛɛ, a 'mu□v yi, kō, a 'mu□v nu.

¹³ 'Na 'mumu, 'n yi□i 'ni 'ye, -ε mō, ε ni -kvan diaki, 'ki 'v 'aan -ta', kō 'ki 'v nyibli -mu' -mō', -v ni 'li Laodisedɩ kō Hielapolistɩdɩ 'hɛn- 'kwli.

¹⁴ Luku, -ε mō -dōdō gbagbu -mu', -a -nɛ -ni, ε kō Damasi 'hɛn-, v 'beti 'a mu.

¹⁵ -Yusu a nyibli a pɛpɛ -mu', -v ni 'li Laodisedɩ 'kwli, 'n 'beti □nv. Nɔgba -mu', -ε mō Nifa, 'n 'beti□e, ε kō -Yusu a nyibli -mu', -v yi 'li 'a -tɛ lɛ 'kukue -ni 'hɛn-.

¹⁶ 'Bu mō, 'ba -hre 'criɛn -bu, -ε -bi ba gba□a 'cɛɛ a nyibli -mu' yi, -v ni 'li Laodisedɩ 'kwli, -ε di□e nu, 'waa □gbetv, v 'mu□v -hre -wɛ. 'Cɩɛn -mu', 'n gba la Laodisekue yi, bu ya 'a mō□o yi, a 'mu□v -hre -wɛ.

¹⁷ Ba lee Asipv, -ε mō, bu □tu 'v 'klɩ, -kvan -mu', -Yusu 'Klɩsu -nyi□e, ε 'mu□v nu -nunu, ε 'mu□v 'lu -yra.

¹⁸ 'Mō Pōlv, 'mō -yi 'criɛnkutɩ -bu 'cɩ: 'N 'beti 'a mu -tɛɛ. Ε 'ni 'hruo 'li 'a mu -mō, -ε mō, 'n 'tɛ ni 'nɛ- □ji'. Nyɩsua bu nu 'a mu □haandɛ -mō.

Krumen, Plapo

Krumen, Plapo: Nytsua a ꞑhaanttie New Testament

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Plapo Krumen

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 May 2025 from source files
dated 8 May 2025

12483b24-15d6-5b11-9f45-7a44a4ee6792